

STRATEGIJA RAZVOJA TURIZMA ZADARSKE ŽUPANIJE DO 2030. GODINE

Siječanj 2025.

Sadržaj

1. Uvod	2
1.1. Općenito o Strategiji razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine	2
1.2. Zakonodavni i institucionalni okvir	2
1.3. Proces izrade i struktura Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine...	3
2. Srednjoročna vizija razvoja turizma	6
3. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala	7
4. Strateški ciljevi razvoja turizma Zadarske županije do 2030.	14
5. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja	25
6. Indikativni financijski plan.....	29
7. Usklađenost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. te Planom razvoja Zadarske županije 2021.-2027.	30
8. Okvir za praćenje i vrednovanje	33
9. Prilozi.....	35
Popis grafikona.....	36
Popis tablica	36
Popis izvora	36

1. Uvod

1.1. Općenito o Strategiji razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine

Strategija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine temelj je strateškog planiranja razvoja turizma za Zadarsku županiju i rezultat dugotrajnog procesa strateškog planiranja na regionalnoj razini, građen na temeljima prethodnih postupaka, kojim se definira cjelovit sustav strateškog planiranja na razini Zadarske županije. Strategija razvoja turizma zadarske županije do 2030. godine održava kontinuitet postojanja i provedbe procesa strateškog planiranja razvoja turizma na području županije i nastavlja se na Glavni plan razvoja turizma zadarske županije 2013.-2023. Uz nacionalnu Strategiju razvoja održivog turizma do 2030. godine turizma, ova Strategija usklađena je i s Planom razvoja Zadarske županije 2021.- 2027.

1.2. Zakonodavni i institucionalni okvir

Proces izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine odvija se sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem RH (NN 123/2017, NN 151/2022), Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 147/2014, 123/2017, 118/2018), Zakonu o proračunu (NN 144/2021) te pratećim podzakonskim aktima, od kojih su najznačajniji:

- Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja (NN 37/2023)
- Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja (NN 44/2023)
- Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja (NN 44/2023)
- Uredba o osnivanju, sastavu, djelokrugu i načinu rada partnerskih vijeća (NN 103/2015).

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU donijelo je u travnju 2023. Upute za izradu sektorskih i višesektorskih strategija u svrhu osiguravanja ujednačenog pristupa izradi i pravilne primjene odredbi zakonodavnog okvira kojim se uređuje priprema, provedba, izvješćivanje, praćenje provedbe i učinaka te vrednovanje akata strateškog planiranja.

Zakon o turizmu (NN156/23) uvodi brojne promjene u načinu planiranja razvoja turizma, provođenja željenih promjena u turizmu, financiranja projekata i sl. Ovim zakonom turističke zajednice dobivaju novu ulogu u upravljanju odredištem i to kroz nastavak njihove transformacije u organizacije za upravljanje odredištem. Turističke zajednice dobivaju ovlasti izvršne vlasti te su zadužene za sanaciju problema koji su nastali u turizmu te osmišljavanje i provođenje promjena.

Institucionalni okvir izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine čine Županijska skupština Zadarske županije, Zadarska županija, Alcina d.o.o., brojni dionici javnog, privatnog i civilnog sektora te Odbora i tima za vrednovanje.

Tijekom procesa izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine stručnjaci Odjela za turizam i komunikacijske znanosti Sveučilišta u Zadru proveli su sljedeća istraživanja:

1. Istraživanje stavova relevantnih dionika turizma Zadarske županije provedenog putem grupnih intervjuja
2. Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o stanju i potrebama razvoja turizma Zadarske županije
3. Istraživanje stavova turista o stanju i potrebama razvoja turizma Zadarske županije

Alcina d.o.o. je u okviru održanih radionica s dionicima prezentirala sažete rezultate analize te sudjelovala u identifikaciji potreba razvoja, izazova i potencijala određivanja i odabira prioriteta i s njima povezanih ciljeva, te viziju turizma Zadarske županije u 2030.

U skladu sa člankom 47., 48. i 49. Zakona o regionalnom razvoju (NN 147/14, 123/17, 118/18), Strategija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine podliježe postupku praćenja, vrednovanja (tijekom izrade, provedbe te nakon provedbe) i izvještavanja. Postupak vrednovanja akata strateškog planiranja je neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja. Institucionalni okvir za provedbu vrednovanja čine tijela za vrednovanje Odbor za vrednovanje i Tim za vrednovanje. Postupak i okvir praćenja i vrednovanja detaljnije je opisan pod točkom 9. Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine.

1.3. Proces izrade i struktura Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine.

Proces izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine odvijao se u skladu s metodološkim okvirom Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije koji, među ostalim, nalaže i veću potrebu usklađivanja različitih akata strateškog planiranja na svim razinama, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj uz naglasak na informiranje i participaciju ključnih dionika i javnosti u navedenim procesima.

Sadržaj Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine propisan je čl. 4., st. i 2. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja (NN 37/202319) te ima odgovarajući obvezni sadržaj koji uključuje:

1. Viziju razvoja
2. Analizu stanja i opis razvojnih potreba i razvojnih potencijala
3. Usklađenost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. godine RH
4. Strateške ciljeve s opisom
5. Pokazatelje učinka (iz biblioteke pokazatelja) s početnim i ciljnim vrijednostima svakog pojedinog pokazatelja za razdoblje važenja akta
6. Opis provedbenih mehanizama
7. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja s naznačenim ključnim koracima i rokovima u provedbi (ako je primjenjivo)
8. Indikativni financijski okvir s prikazom financijskih pretpostavki za provedbu strateških ciljeva

9. Opis primjene načela partnerstva
10. Opis okvira za praćenje i vrednovanje.

Metodološki pristup izradi Plana razvoja temelji se na općeprihvaćenom modelu u strateškom planiranju s temeljnim koracima preporučenim Uputama.

Analiza stanja, kao i konzultacije s brojnim dionicima uključenima u proces, u fokus su stavile prostorne karakteristike Zadarske županije. Analiza stanja obuhvaća ocjenu vanjskog i unutarnjeg okruženja primjenom kvantitativnih i kvalitativnih metoda analize. Od kvantitativnih metoda koristila se analiza sekundarnih podataka te provedba anketnih istraživanja s ciljem prikupljanja primarnih podataka. Dobiveni podaci obradili su se metodama deskriptivne statistike i metodom analize sadržaja.

Za izradu analize stanja korišteni su relevantni dostupni sekundarni podaci koje objavljuju Državni zavod za statistiku, agencija FINA, Hrvatska narodna banka, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatska gospodarska komore te razni strani izvori poput World Economic Forum, Eurostat, izvještaji Europske komisije i drugi.

Istraživanje stavova relevantnih dionika turizma Zadarske županije provedenog putem grupnih intervjua provedeno je 2023. godine i dio je sveobuhvatnog istraživanja na svim relevantnim dionicima turizma Zadarske županije. Istraživanje stavova dionika javne uprave i turističkog gospodarstva o dosadašnjem razvoju turizma te planiranim smjerovima razvoja s posebnim naglaskom na održivi razvoj turizma provedeno je temeljem grupnih intervjua (fokus skupina). Područje istraživanja podijeljeno je na prostorno-razvojne cjeline čime se slijedila metodologija raspodjele prostora istraživanja korištena u prethodnom Glavnom planu razvoja turizma Zadarske županije iz 2013. godine. Kako bi se utvrdili stavovi relevantnih dionika turizma Zadarske županije provedeno je ukupno devet (9) grupnih intervjua (fokus skupina) kojim su obuhvaćeni svi dijelovi županije. Ovo istraživanje provedeno je u različitim mjestima u Županiji (Zadar, Biograd, Nin, Starigrad, Gračac, Ražanac, Vrana) kako bi se ispitanicima olakšao dolazak na grupni intervju. Za potrebe istraživanja razvijen je vodič za grupne intervjue koji je testiran prije provođenja istraživanja te je prilagođen. Vodič je u konačnici sadržavao 15 temeljnih pitanja, te dodatna pitanja za svako pitanje. Pitanja su bila usmjerena na desetogodišnji razvoj turizma i zadovoljstvo postignutim, pozitivne i negativne učinke turizma, kvalitetu korištenja i zaštite prirodne i kulturne baštine, usmjerenost prema SMART turizmu, upoznatost i stavove o održivom razvoju turizma, zadovoljstvo suradnjom među dionicima i u konačnici viziju budućnosti turizma na njihovom području. Dodatno je provedena posebna fokus skupina koja je obuhvatila javne službe i poduzeća čije poslovanje uključuje ili je pod utjecajem turističkih kretanja u županiji. Za ovu fokus skupinu korišten je prilagođen vodič kojim se ispitivao utjecaj turizma na odredište te poslovanje službi i poduzeća koji su ispitivani. Istovremeno, ovim se pokušao utvrditi stav ispitanika o smjeru budućeg razvoja turizma i utjecaju turizma na lokalnu zajednicu u kojoj ovi dionici djeluju.

Istraživanje stavova lokalnog stanovništva o stanju i potrebama razvoja turizma Zadarske županije provedeno je 2023. i 2024. godine, i dio je sveobuhvatnog istraživanja na svim relevantnim dionicima turizma Zadarske županije. Podaci istraživanja obrađeni su metodama

deskriptivne statistike, a rezultati su prikazani grafički i tabelarno. Pri tome su određeni rezultati uspoređeni s rezultatima istraživanja provedenog za potrebe izrade Glavnog plana razvoja turizma Zadarske županije 2013. – 2023. godine (ZADRA i UNIZD, 2013). Istraživanjem se ciljalo obuhvatiti cijelo područje Zadarske županije, posebno ona područja s izraženim turističkim intenzitetom. Pri tome je područje istraživanja podijeljeno na prostorno-razvojne cjeline s različitim turističkim intenzitetom, kako bi se slijedila metodologija raspodjele prostora istraživanja korištena u prethodnom Glavnom planu razvoja turizma Zadarske županije. Istraživanje je provedeno polustrukturiranim upitnikom kao mjernim instrumentom, koji je sadržavao 21 pitanje otvorenog i zatvorenog tipa. Upitnikom su se istražila demografska obilježja ispitanika, njihovo zadovoljstvo područjem na kojemu žive kao turističkim odredištem, razvojnim potrebama turizma područja i dr.

Istraživanje stavova turista o stanju i potrebama razvoja turizma Zadarske županije provedeno 2023. i 2024. godine, i dio je sveobuhvatnog istraživanja na svim relevantnim dionicima turizma Zadarske županije. Podaci istraživanja obrađeni su metodama deskriptivne statistike, a rezultati su prikazani grafički i tabelarno. Pri tome su određeni rezultati uspoređeni s rezultatima istraživanja provedenog za potrebe izrade Glavnog plana razvoja turizma Zadarske županije 2013. – 2023. godine (ZADRA i UNIZD, 2013). Istraživanjem je obuhvaćeno 1.609 ispitanika, koji su u vremenu istraživanja ostvarili najmanje dva dana (noćenja) na području Zadarske županije. Uvjet za sudjelovanje u istraživanju je bio da je ispitanik stariji od 18 godina. Uzorak je bio slučajni, pri čemu se nastojao zadovoljiti kriterij obuhvata svih prostorno-razvojnih cjelina i različitog turističkog intenziteta pojedinih područja. Istraživanje je provedeno polustrukturiranim upitnikom kao mjernim instrumentom, koji je zbog lakšeg razumijevanja predmeta istraživanja bio ponuđen na 10 različitih jezika. Također, upitnik je sadržavao 25 pitanja otvorenog i zatvorenog tipa. Upitnikom su se istražili demografska obilježja ispitanika, motivacija ispitanika za posjet Zadarskoj županiji kao turističkoj destinaciji, njihove aktivnosti u županiji, potrošnja na putovanju, ponašanje u destinaciji, zadovoljstvo odredištem i dr.

U kreiranju metodologije i provedbi pripadajućih aktivnosti izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine poštivala su se i primjenjivala načela točnosti i cjelovitosti, učinkovitosti i djelotvornosti, odgovornosti i usmjerenosti na rezultat, održivosti, partnerstva kao i načelo transparentnosti. U procesu izrade ove Strategije osobito je vidljivo poštivanje i primjena načela partnerstva. Sukladno načelu partnerstva i suradnje javnog, privatnog i civilnog sektora, u procesu izrade ove Strategije ostvareno je uključivanje svih relevantnih partnerskih institucija u svim fazama izrade.

2. Srednjoročna vizija razvoja turizma

Vizija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine:

Zadarska županija će 2030. godine biti održiva turistička destinacija prepoznata na svjetskom turističkom tržištu, kao ona koja nudi visoku vrijednost za novac.

Turizam u Zadarskoj županiji temeljit će se na gostoprimstvu i autohtonosti destinacije, održivim ekonomskim, ekološkim i sociokulturnim načelima, kako bi turistima pružila nezaboravan doživljaj i zadovoljila njihove motive putovanja.

Za osiguranje održivog i kvalitetnog razvoja turizma u Zadarskoj županiji do 2030. godine, ključno je strateški planirati i koordinirati napore svih dionika uključenih u turizam, od lokalne uprave i turističkih zajednica do privatnog sektora. Potrebno je definirati dugoročne strateške smjernice i viziju koja osigurava uravnotežen turistički rast s ciljem stvaranja pozitivnog učinka na gospodarstvo, zajednicu i okoliš. Vizija razvoja turizma u Zadarskoj županiji do 2030. prikazuje željeno stanje u kojem je županija međunarodno prepoznata kao održivo turističko odredište, koje valorizira prirodne ljepote, kulturnu baštinu i autentična iskustva kroz inovativne i odgovorne pristupe u turizmu.

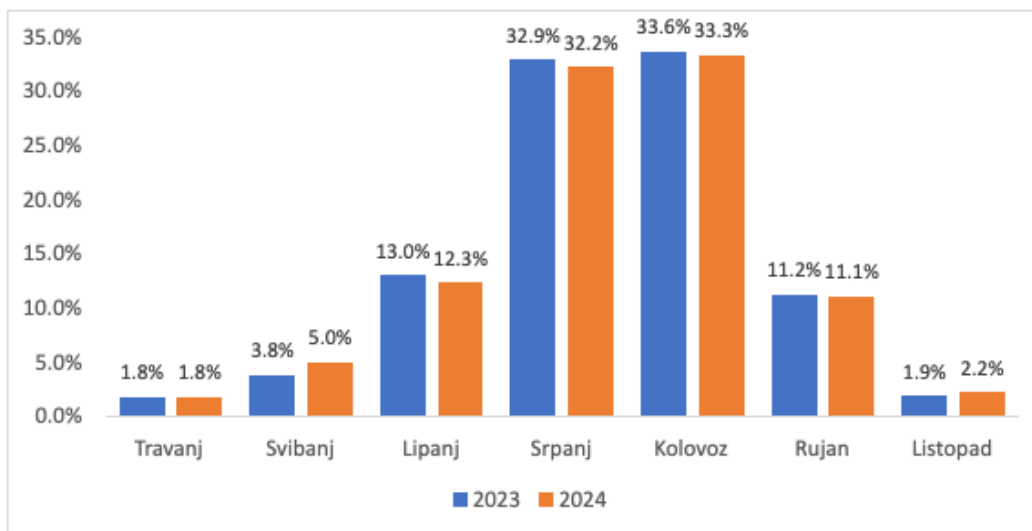
Razvoj turizma temelji se na visokokvalitetnim turističkim proizvodima koji zadovoljavaju potrebe posjetitelja tijekom cijele godine. Županija je atraktivna za investicije u turizam, što stvara nove mogućnosti zapošljavanja, razvija lokalne zajednice i podiže kvalitetu života stanovnika svih dijelova županije. Kroz promišljeno planiranje i ulaganja u infrastrukturu, nova znanja i tehnologije, Zadarska županija u turizmu koristi svoje klimatske i geografske prednosti, potiče održivi razvoj ruralnih područja i balansiran rast turističkog prometa. Poseban naglasak stavljen je na razvoj ruralnog, kulturnog i eko-turizma, čime se smanjuje pritisak na obalni pojas i doprinosi boljoj ravnoteži turističkog opterećenja.

Vizija turizma u Zadarskoj županiji do 2030. godine također uključuje očuvanje prirodnih resursa i ekološki osviješteni razvoj, pozicionirajući županiju kao čistu, sigurnu i ekološki odgovornu destinaciju. Održivi turizam donosi dobrobit lokalnim zajednicama, omogućuje stvaranje novih radnih mjesta i doprinosi stabilnosti i sigurnosti stanovništva svih dobnih skupina, s posebnim naglaskom na uključivanje mladih i osiguravanje boljih uvjeta za stanovnike treće životne dobi.

3. Opis srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala

Premda Zadarska županija ima iznimno kvalitetnu atrakcijsku osnovu. Privlačnosti destinacije doprinose, između ostalog, visoka razina sigurnosti, stil življenja, gostoljubivost te očuvanost autohtonosti prostora i lokalne zajednice, posebno u zaobalju i na otocima. Mnogi dijelovi Županije nisu još uvijek dovoljno turistički valorizirani, iako svojim obilježjima omogućuju razvoj cijelog niza specifičnih oblika turizma, posebice kulturnog turizma u koji su uključeni kreativni i vjerski turizam. Ruralna otočna i kopnena područja svojom prirodnom osnovom nude potencijal za snažniji razvoj sezonski neosjetljivih ili manje osjetljivih oblika turizma poput eko, agro, gastro, eno, avanturističkog te nautičkog turizma. Koncentracija turističkih kretanja u Zadarskoj županiji većinom je vezana za priobalje te se temelji na kupališnom turizmu koji je sezonski iznimno osjetljiv, vezan je uz temperaturu mora pogodnu za kupanje pa je njegovo konzumiranje moguće isključivo u ljetnim mjesecima, što je vidljivo i u ostvarenom turističkom prometu prikazanom u Grafikonu 1.

Grafikon 1 Udio noćenja po mjesecima u ukupnom broju noćenja (2023. i 2024.)

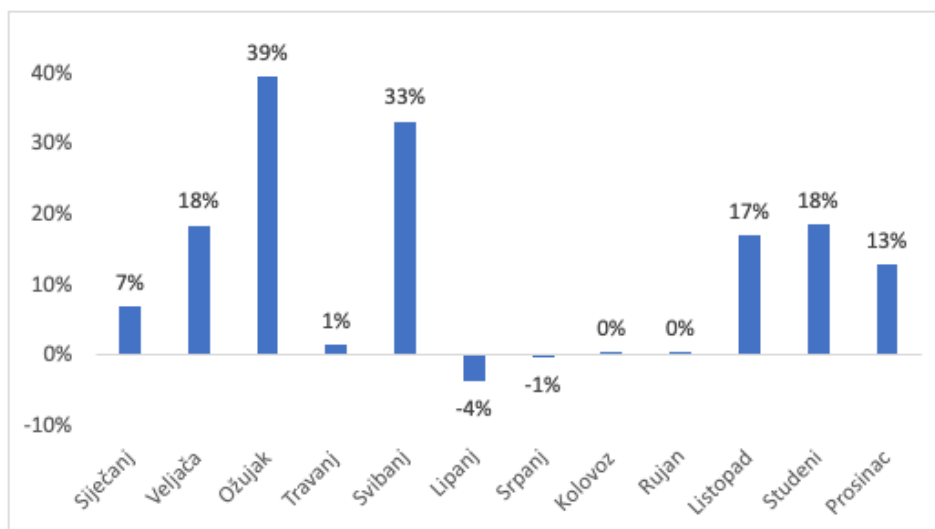

Izvor: Turistička zajednica Zadarske županije¹

Zadarska županija ima izražen problem sezonalnosti s prekomjernim turizmom u srpnju i kolovozu, te slabom iskorištenošću smještajnih kapaciteta u ostatku godine. Premda se određeni pozitivni pomaci u smanjenju sezonalnosti mogu primjetiti, kao što je prikazano u Grafikonu 2, ona je i dalje na vrlo visokoj razini koja stvara mnogobrojne neželjene posljedice. Problem sezonalnosti je znatno izraženiji u Zadarskoj županiji nego u konkurentskim zemljama sjevernog Mediterana gdje također dominira model „sunca i mora“.

¹ Turistička zajednica Zadarske županije, sustav eVisitor dohvat podataka 15.1.2025., obrada Alcina

Grafikon 2 Promjene broja noćenja u Zadarskoj županiji 2024./2023.

Izvor: Turistička zajednica Zadarske županije²

Slaba iskorištenost kapaciteta dijelom je rezultat i nepovoljne strukture smještajnih objekata prikazanih u Tablici 1 s niskim udjelom hotelskog smještaja, a visokim udjelom objekata u domaćinstvu i nekomercijalnog smještaja. Navedeni kapaciteti ne uključuju nekomercijalni smještaj koji ostvaruje značajan broj noćenja (26,8% ukupnog broja noćenja u 2024.), a kod istoga postoji mogućnost neprijavljene djelatnosti pružanja smještaja, odnosno sivog tržišta.

Tablica 1 Smještajni kapaciteti u Zadarskoj županiji u 2023. godini – stanje 05.06.2023.

Vrsta objekta	Broj objekata	Broj osoba	Struktura
Hoteli	61	6.919	4,46%
Turistička naselja	11	3.919	2,53%
Kampovi	370	36.543	23,58%
Apartmani/Sobe/Studio/Kuće Za Odmor	17.320	104.941	67,71%
Pansioni	24	886	0,57%
Odmarališta, Hosteli, Gostionice, Nekategorizirani	43	1.771	1,14%
Ukupno	17.829	154.979	100%

Izvor: Turistička zajednica Zadarske županije³

Upravo hoteli daju najveći doprinos predsezoni i postsezoni, a slijede kampovi kao što je i prikazano u Grafikonu 2. Povećanje hotelskih kapaciteta kroz gradnju novih i podizanje kvalitete postojećih objekata zahtijeva značajna ulaganja koja su opterećena i rizicima u pogledu

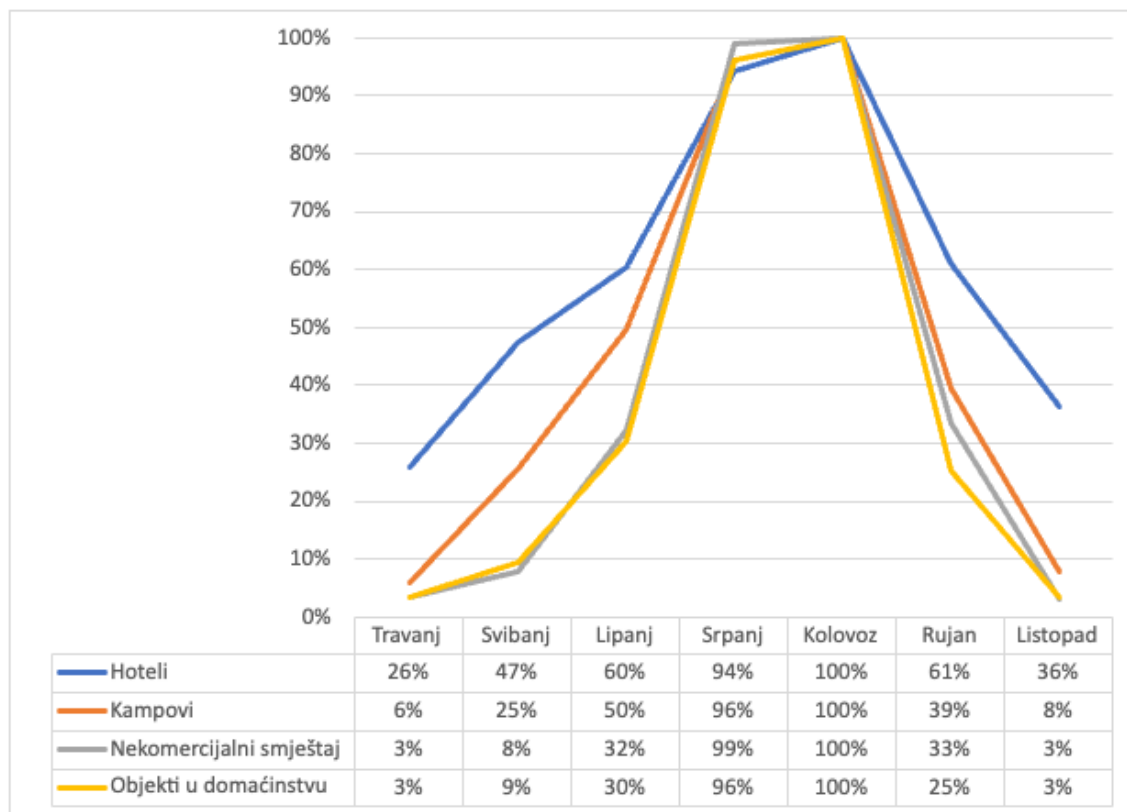
² Turistička zajednica Zadarske županije, sustav eVisitor dohvat podataka 15.1.2025., obrada Alcina

³ STATISTIČKA ANALIZA TURISTIČKOG PROMETA U 2023. GODINI,

<https://www.zadar.hr/datastore/filestore/10/Statisticka-analiza-turistickog-prometa-u-2023.pdf>, 15.1.2025

ostvarivanja zadovoljavajućih stopa povrata na ulaganja. Dionici u turizmu upozoravaju ne prekomjernu i bespravnu izgradnju koja u značajnoj mjeri utječu na devastaciju prostora, gužvu i buku uzrokovanu prevelikim turističkim prometom kao i generiranje značajnih količina otpada koje komunalne tvrtke nisu u stanju adekvatno zbrinuti. Nedostatak kvalificirane radne snage također značajno opterećuje postojeće hotelijere i ugostitelje te ugrožava potencijal razvijanja novih projekata koji bi svojom strukturom i ponudom mogli doprinijeti boljoj prosječnoj iskorištenosti kapaciteta i smanjenju sezonalnosti.

Grafikon 3 Popunjenost smještajnih kapaciteta prema vrstama i mjesecima u 2024.

Izvor: Turistička zajednica Zadarske županije⁴

Sezonalnost turizma u Županiji je i pod utjecajem nedostatne turističke ponude van glavne turističke sezone. Zadarska županija razvija raznovrsna događanja koja privlače goste van ljetne sezone, što se odražava i u gore navedenim pozitivnim pomacima u turističkom prometu u tom razdoblju te svakako treba nastaviti u tom smjeru te intenzivirati napore. Pažnju treba usmjeriti i na turističke manje razvijena područja s proizvodima prilagođenim ruralnom prostoru. Lokalno stanovništvo i dionici u turizmu priliku za kvalitetniji razvoj turizma vide u prirodnoj baštini, zaštićenim dijelovima prirode i očuvanom okolišu, uz kulturno-povijesnu baštinu. Upravo je kulturno-povijesna baština područje na kojem bi Hrvatska trebala uložiti značajno više napora u

⁴ Turistička zajednica Zadarske županije, sustav eVisitor dohvat podataka 15.1.2025., obrada Alcina

promociju i stavljanje u funkciju, što potvrđuje i položaj na globalnim rang listama u tom segmentu.

U pogledu prometne povezanosti pored kvalitetnog dostupa autocestom velik je iskorak zabilježen i u zračnom prijevozu, najviše zahvaljujuću niskotarifnom Ryanairu koji povezuje Županiju sa značajnim brojem odredišta u razdoblju od početka travnja do kraja rujna. Za daljnji napredak svakako je potrebno ulagati u prometnu povezanost unutar Županije te daljnje širenje zračne povezanosti. Za održivi turizam i mobilnost turista potrebno je i poboljšanje biciklističkog i pješačkog prometa.

Pozicioniranje Zadarske županije kao cjelogodišnje autentične destinacije održivog turizma kroz razvoj programa lojalnosti destinaciji, sinergijsko umrežavanje marketinških aktivnosti te upravljanje i unaprjeđenje komunikacije s turistima od iznimne su važnosti za vođenje efikasne turističke politike.

Sezonalnost turizma u Zadarskoj županiji uzrokuje probleme lokalnom stanovništvu i dionicima u turizmu. Ulaganja u infrastrukturu i komunalne usluge ne mogu adekvatno zadovoljiti potražnju u razdoblju vršne potrošnje koja traje svega dva mjeseca, dok bi ostatak godine ti resursi bili minimalno korišteni. Nedostatna infrastruktura, niska kvaliteta javnih usluga te neučinkovit javni prijevoz također u velikoj mjeri utječu na kvalitetu života lokalnog stanovništva, ali i neiskorištenost potencijala za razvoj turizma. Potrebno je poboljšanje učinkovitosti i umrežavanje rada komunalnih i javnih službi.

Za kvalitetu života lokalnog stanovništva i očuvanje vrijednih resursa potrebno je smanjiti opterećenje turizma na prirodu i okoliš. Navedeno zahtijeva pouzdane podatke o utjecaju turizma na okoliš. Kako bi se umanjile posljedice prekomjernog turizma potrebno je u skladu s odredbama Zakona o turizmu utvrditi prihvatni kapacitet destinacija te učinkovito upravljati turističkim prometom. Svijest dionika turističke ponude i lokalnog stanovništva o potrebi zaštite okoliša iznimno je važna za uspješno očuvanje okoliša.

Negativan utjecaj turizma na prostor očituje se i u stavovima lokalnog stanovništva i dionika u turizmu. Devastacija vrijednog resursa umanjuje mogućnost odmaka od turizma izrazito sezonskog karaktera, smanjuje kvalitetu života i rada, te znatno opterećuje komunalnu i turističku infrastrukturu. Revizija prostornih planova Zadarske županije te način na koji se isti provode nužni su da se ograniči daljnja apartmanizacija i za ostvarenje cilja održivog turizma. Potrebni je uklanjanje ruševina privatnih objekata opasnih po okolinu koji također i nagrđuju prostor i umanjuju kvalitetu odredišta. U istu svrhu potrebno je aktivirati državnu imovinu koja se ne koristi te propada u turističke svrhe na način koji čuva okoliš i podiže kvalitetu destinacije.

Značajan rast cijena smještaja i turističkih usluga u Hrvatskoj u značajnoj mjeri doprinosi padu na ljestvicama konkurentnosti i održivosti potražnje. Premda, nije moguće izdvojiti poziciju Zadarske županije, percepcija Hrvatske kao skupe destinacije u odnosu na konkurentne zemlje sjevernog Mediterana može nepovoljno utjecati i na turističke rezultate Zadarske županije u budućnosti. Slaba ukupna popunjenost kapaciteta velikim je dijelom rezultat jako niske popunjenosti objekata u domaćinstvu. U tom segmentu postoji problem vođenja cjenovne politike za vlasnike objekata

koji nisu profesionalni turistički djelatnici te nemaju uvid u kretanja na tržištu. Upravo bi korištenjem novih digitalnih alata navedeni segment tržišta mogao bolje uskladiti cjenovnu politiku sa stvarnim stanjem na tržištu potražnje.

Srednjoročni razvojni potencijali

- Kvalitetna kulturna i prirodna atrakcijska osnova
- Očuvana autohtonost prostora i lokalne zajednice u zaobalju i na otocima
- Snažan potencijal za razvoj specifičnih oblika turizma
- Kvalitetna prometna infrastruktura (autocesta, Luka Gaženica, Zračna luka Zadar, značajna ulaganja u željezničku mrežu u RH)
- Gostoprimstvo
- Pokretanje gospodarstva Županije kroz pojačavanje akceleratorne funkcije turizma
- Sigurnost destinacije
- Visoka očekivana stopa rasta međunarodnih turističkih putovanja na globalnoj razini u srednjoročnom razdoblju

Srednjoročni razvojni izazovi

- Iznimno visoka ovisnost cjelokupnog gospodarstva županije o turizmu
- Izražena sezonalnost, s prekoračenjem nosivog kapaciteta destinacije (overtourism)
- Loša struktura i niska razina kvalitete smještajnih kapaciteta
- Niska razina turističke potrošnje
- Nedostatna ponuda turističkih sadržaja u sezoni, a gotovo zanemariva izvan sezone
- Nedostatak kvalificirane radne snage
- Prekomjerna i bespravna gradnja
- Bogata prirodna baština ujedno je atrakcijska osnova turizma, te postoji mogućnost onečišćenja i drugih oblika trajnog degradiranja okoliša
- Nedovoljna kvaliteta zdravstvene zaštite u otočnim i brdsko-planinskim dijelovima Županije
- Visoka razina sezonskog zapošljavanja
- Postojanje sive ekonomije u turističkoj ponudi
- Nedostatna prometna i komunalna infrastruktura za prijem velikog broja turista u sezoni
- Nekoordiniranost i nedostatna suradnja između dionika u turizmu
- Nedostatno korištenje novih tehnologija u upravljanju turističkim tokovima
- Nepostojanje željezničke veze s emitivnim tržištima
- Nedostatna cestovna i pomorska povezanost između mjesta u županiji

Srednjoročne razvojne potrebe

- Osigurati ravnomjerniji regionalni turistički razvoj
- Unaprijediti domaću i međunarodnu prometnu povezanost
- Pozicionirati Zadarsku županiju kao destinaciju održivog turizma
- Unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva
- Smanjiti opterećenja iz turizma na prostor, okoliš i prirodu
- Smanjiti međusobni negativan utjecaj turizma i klimatskih promjena
- Osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu
- Unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta
- Osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma
- Unaprijediti model upravljanja razvoja održivog turizma
- Uključivati lokalne zajednice u procese donošenja odluka o razvoju održivog turizma
- Razviti sustav prikupljanja podataka i planiranja
- Očuvati i unaprijediti poziciju Zadarske županije kao sigurne turističke destinacije

4. Strateški ciljevi razvoja turizma Zadarske županije do 2030.

Temeljem detaljne analize stanja turizma u Republici Hrvatskoj identificirano je deset ključnih izazova hrvatskog turizma danas: vremenska i prostorna neujednačenost, utjecaj turizma na okoliš i prirodu, međuodnos turizma i klimatskih promjena, prilagodba ubrzanim tehnološkim promjenama u turizmu, kvaliteta života i dobrobit lokalnog stanovništva, nedostatni ljudski potencijali u brojnosti i kvaliteti, neadekvatna struktura i kvaliteta smještajnih kapaciteta, nepovoljno poslovno i investicijsko okruženje, nedovoljno učinkovit zakonodavni i upravljački okvir, utjecaj kriza na turizam te promjene ponašanja i potreba turista.

Analiza stanja turizma Zadarske županije potvrđuje navedene ključne izazove te nužnost ostvarenja kvalitativnog pomaka iz neodrživog koncepta turističkog razvoja k održivom turizmu visoke dodane vrijednosti.

Vizija razvoja Zadarske županije kao održive turističke destinacija prepoznate na svjetskom turističkom tržištu, koja nudi visoku vrijednost za novac. Turizam u Zadarskoj županiji temeljen na gostoprimstvu i autohtonosti destinacije, održivim ekonomskim, ekološkim i sociokulturnim načelima, kako bi turistima pružila nezaboravan doživljaj i zadovoljila njihove motive putovanja, ostvariti će se usmjeravanjem ka ostvarenju četiri strateška cilja:

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu
3. Konkurentan i inovativan turizam
4. Otporan turizam.

U kontekstu razvojnih potreba i potencijala prikazanih u 3. Poglavlju utvrđeni su strateški ciljevi koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju Zadarske županije te unaprjeđenju uvjeta života i rada njenih stanovnika prikazani u Tablici 2.

Tablica 2 Intervencijska logika

Razvojna potreba	Strateški cilj
Ublažiti sezonalnost turističkih aktivnosti	Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam
Osigurati ravnomjerniji regionalni turistički razvoj	
Unaprijediti domaću i međunarodnu prometnu povezanost	
Pozicionirati Zadarsku županiju kao destinaciju održivog turizma	
Unaprijediti kvalitetu života lokalnog stanovništva	Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu
Smanjiti opterećenja iz turizma na prostor, okoliš i prirodu	
Smanjiti međusobni negativan utjecaj turizma i klimatskih promjena	Konkurentan i inovativan turizam
Osigurati kvalitetne ljudske potencijale u turizmu	
Unaprijediti strukturu i kvalitetu smještajnih kapaciteta	
Osigurati inovativnu i digitalnu transformaciju turizma	Otporan turizam
Unaprijediti model upravljanja razvoja održivog turizma	
Uključivati lokalne zajednice u procese donošenja odluka o razvoju održivog turizma	
Razviti sustav prikupljanja podataka i planiranja	
Očuvati i unaprijediti poziciju Zadarske županije kao sigurne turističke destinacije	

Strateški cilj 1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam

Gospodarstvo Zadarske županije već uvelike počiva na turističkim kretanjima, no u urbanim područjima te priobalju tijekom ljetnih mjeseci često prekomjernim turizmom, a istovremeno u ruralnim te brdsko-planinskim područjima uglavnom nedostatnim. Okarakterizirana kao ljetna turistička destinacija kupališnog turizma Zadarska županija suočava se sa svim negativnim aspektima sezonski osjetljivog masovnog turizma. Odmakom od masovnosti Zadarska županija pozicionirati će se kao prepoznatljiva destinaciji cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženijeg turizma. Ipak, mnogi dijelovi Zadarske županije još uvijek nisu dovoljno turistički valorizirani, iako svojim obilježjima omogućuju razvoj cijelog niza specifičnih oblika turizma. U tu svrhu u nadolazećem razdoblju nastaviti će se ulaganja u unaprjeđenje javne turističke infrastrukture povezane s razvojem ključnih specifičnih oblika turizma, pri čemu će se staviti naglasak na zaštitu pomorskog dobra, i to i kopnenog i morskog dijela. Ruralna otočna i kopnena područja svojom prirodnom osnovnom nude potencijal za snažniji razvoj sezonski neosjetljivih specifičnih oblika turizma, posebice eko, agro, gastro i eno turizma. Na cijelom području Zadarske županije poticati će se razvoj kulturnog turizma (koji uključuje kreativni i vjerski turizam), zdravstvenog te avanturizma. Na urbanom području grada Zadra poticati će se realizacija programa i različitih turističkih sadržaja izvan glavne turističke sezone, a sve u svrhu podizanja ukupne atraktivnosti te prepoznatljivosti destinacije tijekom cijele godine

Za umanjeње sezonalnosti neophodno je ulaganje u turističke proizvode više dodane vrijednosti. Mjerama usmjerenim kao podizanju kvalitete turističke ponude ostvariti će se turistička ponuda koja može privući turiste izvan glavne turističke sezone. Također, ciljanjem turističkih proizvoda prilagođenih ruralnom prostoru postiže se ravnomjernije prostorno raspoređen turistički promet.

Poticanjem razvoja i unaprjeđenjem specifičnih oblika turizma utječe se na odmak od dominantnog modela „sunca i mora“ turizma koji ovisi o ljetnoj kupališnoj sezoni. Bolja domaća i međunarodna povezanost omogućiti će jednostavniji dolazak turista i povećanu iskorištenost novih turističkih proizvoda tijekom cijele godine i produljenje turističke sezone, no utjecati će i na druge gospodarske grane te kvalitetu života lokalnog stanovništva.

Ulaganja u proizvode i specifične oblike turizma moraju biti popraćena i kvalitetnim marketinškim aktivnostima te sustavnim osluškivanjem potreba turista i proaktivnim djelovanjem kako bi se unaprijedio položaj Zadarske županije na turističkom tržištu.

Dakako, utjecaj turizma nije uvijek pozitivan na lokalno stanovništvo, te je nužno osigurati primjerena ulaganja u infrastrukturu i komunalne usluge koje su pod značajnim opterećenjem na vrhuncu turističke sezone.

Zadarska županija je prema analizi atrakcijske osnove iznimno bogata resursima za razvoj oblika turizma koji se odvijaju u ruralnim područjima, a posebno eko i agro turizmom. Provedeno istraživanje je pokazalo da je nakon kupanja i sunčanja, najčešći primarni motiv dolaska turista u

Zadarsku županiju nova iskustva i doživljaju, razgledavanje nacionalnih parkova i prirodnih ljepota, te mir i zelenilo. Sukladno navedenom, razvijanjem turističkih aktivnosti na ruralnim područjima Zadarske županije turistima će se osigurati nova iskustva i doživljaji u autentičnom ruralnom okruženju. Lokalnom stanovništvu i poduzetništvu će se osigurati preduvjeti za gospodarsko rast i unaprjeđenje kvalitete života, a ujedno će se osigurati i uvjeti za produženje turističke sezone. Ostvarenje ovog prioriteta postići će se razvijanjem turističkih proizvoda prilagođenih ruralnom prostoru te integriranjem ekološke proizvodnje i turizma.

U iznimnoj konkurenciji turističkih destinacija važno je stvoriti „brendiranu“ destinaciju koja će se svojim prednostima pozicionirati na turističkom tržištu kao visoko kvalitetna destinacija koja pruža dobar omjer dobivene vrijednosti za uloženi novac. Istraživanje je pokazalo da se kao najveću prednost prepoznaju prirodne ljepote, kulturne i povijesne znamenitosti te geografski položaj. Jedan od problema identificiran u istraživanju stavova stanovništva o turizmu je loša promidžba destinacije. Odabir elemenata za isticanje kod promocije Zadarske županije na turističkom tržištu zasigurno predstavlja jedan od najvećih izazova. Kako bi se suočili sa izazovima konkurentskih destinacija, Zadarska županija treba postati prepoznatljiva na međunarodnom turističkom tržištu. Zbog toga je potrebno pristupiti sinergijskom umrežavanju marketinških aktivnosti, unaprijediti upravljanje i komunikaciju s turistima, te provoditi aktivnosti za stvaranje autohtone destinacije kroz održivu valorizaciju ukupnih turističkih resursa.

Mjere za razvoj Zadarske županije kao prepoznatljive destinaciji cjelogodišnjeg i regionalno uravnoteženijeg turizma

1.1.	<i>Podizanje razine kvalitete turističke ponude</i>
1.2.	<i>Poticanje zabavno-kulturnih događanja izvan glavne turističke sezone</i>
1.3.	<i>Razvoj i unaprjeđenje specifičnih oblika turizma kroz ulaganja u turističku infrastrukturu</i>
1.4.	<i>Obnova javne kulturne infrastrukture</i>
1.5.	<i>Razvoj turističke infrastrukture prilagođene ruralnom prostoru</i>
1.6.	<i>Jačanje međunarodne povezanosti Zadarske županije tijekom cijele godine zračnim i pomorskim prometom</i>
1.7.	<i>Poboljšanje prometne povezanosti unutar županije</i>
1.8.	<i>Poboljšanje biciklističkog i pješačkog prometa</i>
1.9.	<i>Poboljšanje kolnog i pješačkog prometa, te prometa u mirovanju</i>
1.10.	<i>Upravljanje i unaprjeđenje komunikacije s turistima</i>
1.11.	<i>Razvoj programa lojalnosti destinaciji</i>
1.12.	<i>Sinergijsko umrežavanje marketinških aktivnosti</i>
1.13.	<i>Poboljšanje učinkovitosti i umrežavanje rada komunalnih i javnih službi</i>

Pokazatelj	Jedinica mjere	Izvor podataka za praćenje	Godina početne vrijednosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
II.02.8.25 Udio ostvarenog BDV-a djelatnosti I u Kontinentalnoj Hrvatskoj u ukupno ostvarenom BDV-u u Republici Hrvatskoj	%	DZS	2019.	28,3 %	37,4 %
II.02.8.26 Udio prihoda od turizma u 1.,2. i 4. kvartalu u ukupnim приходima od turizma	%	HNB	2019.	37,1 %	44,2 %

Strateški cilj 2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu

Kvalitetna i bogata kulturna i prirodna atrakcijska osnova su razvoja turizma Zadarske županije. Upravo zato neophodno je održavanje ovog temeljnog resursa turizma kroz održivu turističku valorizaciju i ulaganja. Lokalno stanovništvo i dionici u turizmu ukazuju na probleme prekomjerne i bespravne izgradnje koji u značajnoj mjeri utječu na devastaciju prostora, te gužve i buke uzrokovane prevelikim turističkim prometom kao i generiranje značajnih količina otpada koje komunalne tvrtke nisu u stanju adekvatno zbrinuti. Kako bi se smanjilo opterećenja koja turizam generira na vodne i morske resurse, rast količina komunalnog otpada i otpadnih voda ili smanjenje kvalitete zraka u turističkim urbanim središtima neophodno je raspolagati kvalitetnim i pouzdanim podacima o kakvoći zraka i razini buke pojedine destinacije. Na temelju tih podataka moraju se poduzeti ciljane mjere za ograničavanje pojedinih uzroka negativnih utjecaja na okoliš.

Neophodno je i unaprijediti proces prostornog planiranja u skladu s prihvatnim kapacitetom pojedine destinacije te provedbom zaštitnih mjera iz područja prostornog uređenja. Važno je odmjereno korištenje prostora te razvojne aktivnosti prioritetno treba usmjeravati prema već korištenom prostoru. Prostor Zadarske županije opterećen je i napuštenim ruševinama koje ugrožavaju sigurnost lokalnog stanovništva i turista. Pritom nagrđuju okoliš i ugrožavaju turističku djelatnost te imidž Županije.

Osim navedenog, važno je osigurati kontinuirano informiranje i edukaciju dionika u turizmu, kao i razvoj svih onih posebnih oblika turizma i turističkih proizvoda koji imaju neznatan utjecaj na okoliš.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti gospodarenju otpadom te sprječavanju zagađenja jer su destinacije koje ostvaruju veći turistički promet izložnije različitim oblicima onečišćenja, kako kopna, tako i mora kao izrazito vrijednog i za turizam značajnog resursa.

Zadarska županija će staviti u funkciju javne površine kako bi povećala korištenje obnovljivih izvora energije te će sustavno poticati druge dionike na korištenja obnovljivih izvora energije i povećanje energetske učinkovitosti u turizmu

Mjere zaštite okoliša su usmjerene na održavanje ekološke, socio-kulturne i ekonomske nosivosti. Potrebno je osigurati zaštitu od dodatnog devastiranja, odnosno upravljati prostorom i resursima u skladu sa zakonima održivosti. Ovaj proces zahtjeva implementaciju preventivnih i sankcijskih mjera zaštite okoliša, racionalno korištenje resursa s tendencijom korištenja obnovljivih izvora energije, pametno raspolaganje otpadom te provođenje aktivnosti usmjerenih održavanju kvalitetnog okoliša, temeljenog na ekološkoj proizvodnji i sačuvanim nenarušenim procesima u prirodi.

Mjere za razvoj turizma Zadarske županije uz očuvanje okoliša, prostora i klime

2.1.	<i>Uspostavljanje sustava mjerenja kvalitete zraka</i>
2.2.	<i>Stalno praćenje kvalitete okoliša</i>
2.3.	<i>Unaprjeđenje svijesti dionika turističke ponude i lokalnog stanovništva o potrebi zaštite okoliša</i>
2.4.	<i>Utvrđivanje i praćenje prihvatnog kapaciteta destinacije</i>
2.5.	<i>Revizija prostornih planova Zadarske županije te usklađivanje s prihvatnim kapacitetom destinacije</i>
2.6.	<i>Jačanje kapaciteta i unaprjeđenje procesa za provedbu upravnih postupaka radi osiguranja zaštite i uređenje prostora</i>
2.7.	<i>Uklanjanje ruševina privatnih objekata opasnih po okolinu</i>
2.8.	<i>Upravljanje i podizanje razine kvalitete plaža</i>
2.9.	<i>Stvaranje sustava nagrađivanja za uređenje destinacije</i>
2.10.	<i>Povećanje energetske učinkovitosti u turizmu</i>
2.11.	<i>Ulaganje u obnovljive izvore energije na javnim površinama</i>
2.12.	<i>Uređenje postojećih i novih zelenih površina</i>

Pokazatelj	Jedinica mjere	Izvor podataka za praćenje	Godina početne vrijednosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
II.02.8.21 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Okolišna održivost	Mjesto na ljestvici	WEF – Travel & Tourism Development Indeks – Environmental sustainability	2019.	25	≤ 15. mjesta
II.02.8.27 Emisije CO ₂ u zrak prema NACE (revizija II) aktivnostima u turizmu	t	Eurostat	2019.	46196 t	27717 t

Strateški cilj 3. Konkurentan i inovativan turizam

Turizam je radno intenzivna djelatnost u kojem čovjek predstavlja ključ uspjeha. Osim izravnog zapošljavanja u djelatnosti poput pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane i drugih, indirektno također zapošljava velik broj ljudi. Manjak radne snage izravno ugrožava potencijal razvijanja novih projekata koji su ključni za poboljšanje iskorištenosti kapaciteta i smanjenje sezonalnosti turizma u Zadarskoj županiji. Potrebno je kontinuirano unaprjeđenje sustava cjeloživotnog obrazovanja za održivi turizam te drugih znanja i vještina potrebnih za zelenu i digitalnu transformaciju. Također, nužna je edukacija kadrova u privatnom smještaju i edukacija cjelokupnog stanovništva o važnosti turizma i gostoljubivosti, te promocije o važnosti turizma i potrebi interkulturalnog komuniciranja

Zahtjevi turističke potražnje i visoko konkurentno turističko tržište nameću kontinuirano osnaživanje kvalitete u turizmu. Uslijed neadekvatne strukture smještajnih kapaciteta javlja se potreba poticanja ulaganja posebno u segmentu luksuznih i malih obiteljskih hotela. Istovremeno je potrebno poticati unaprjeđenja kvalitete smještajnih objekata, ali i svih ostalih ugostiteljskih objekata. Nadalje, potrebno je poticanje dobivanja oznaka kvalitete, odnosno snažnije uvažavanje standarda ekološki prihvatljivog i društveno odgovornog poslovanja.

Razvoj poduzetničkog okruženja neophodan je za podizanje konkurentnosti turističkog sektora. Analiza stanja turizma u Zadarskoj županiji pokazala je da nema dovoljno renomiranih međunarodnih dionika u hotelskoj i turističkoj industriji. Nedovoljno ulaganje u ljude, osobito u poduzetničke kompetencije. Malen je broj aktivnosti usmjerenih na nove goste te nova tržišta. Razvojem usluga za potporu poduzetnicima, novim edukacijskim programima, kao i uvođenjem poticajnih mjera i financijskih instrumenata za razvoj turizma potaknut će se gospodarska aktivnost i povećati konkurentnost sektora.

U cilju osiguranja konkurentnosti turizma Zadarske županije i poticanje razvoja pametnih destinacija neophodno je pratiti ubrzane tehnološke promjene. Navedeno zahtijeva intenziviranje procesa digitalizacije u cjelokupnom lancu vrijednosti, kako bi se uskladili s očekivanjima gostiju, povećali djelotvornost i učinkovitost sustava te poticali tehnološke inovacije koje će osigurati konkurentnost i održivost turizma. Digitalna transformacija ključnih dionika u turističkom lancu vrijednosti trebala bi se osigurati potporama i poticanjem inovacija i digitalizacije poduzetnika i drugih dionika u turizmu s ciljem povećanje korištenja novih inovativnih turističkih proizvoda i usluga, razvoja turističke infrastrukture, sigurnosti i upravljanja turističkim tokovima.

Mjere za konkurentan i inovativan turizam Zadarske županije

3.1.	<i>Jačanje kapaciteta za obrazovanje u turizmu</i>
3.2.	<i>Razvoj sustava cjeloživotnog obrazovanja sukladno potrebama turističkog tržišta</i>
3.3.	<i>Provođenje promocije o važnosti turizma i potrebi interkulturalnog komuniciranja</i>
3.4.	<i>Unaprjeđenje uvjeta za privlačenje investitora u sektoru turizma</i>
3.5.	<i>Unaprjeđenje procesa prostornog planiranja uz ograničenja daljnje apartmanizacije i devastacije prostora</i>
3.6.	<i>Poticanje pretvorbe privatnog smještaja u male obiteljske hotele</i>
3.7.	<i>Aktiviranje državne imovine u turističke svrhe</i>
3.8.	<i>Poticanje korištenja novih tehnologija i inovacija u turizmu</i>

Pokazatelj	Jedinica mjere	Izvor podataka za praćenje	Godina početne vrijednosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
II.02.8.01 Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF)	Mjesto na ljestvici	WEF – Travel & Tourism Development indeks	2019.	42	≤ 35. mjesta
II.02.8.29 Prihod po stranom noćenju – u odnosu na prosjek EU	%	DZS, HNB	2019.	57 %	67 %
II.02.8.28 Bruto dodana vrijednost po zaposlenome u djelatnosti I – u odnosu na prosjek EU	%	Eurostat	2019.	81,8 %	100 %

Strateški cilj 4. Otporan turizam

Zakon o turizmu (NN156/2023) uvodi obvezu utvrđivanja i praćenja prihvatnoga kapaciteta te plana upravljanja odredištima. Izračun prihvatnoga kapaciteta ključan je za uravnoteženje turističkog razvoja s očuvanjem okoliša i kvalitete života. Unaprijeđen model integralnog upravljanja turizmom zahtijeva sinergijsko djelovanje, djelotvornu i učinkovitu suradnju na svim razinama te horizontalno i vertikalno povezivanje u svrhu generiranja nove dodane vrijednosti hrvatskog turizma. Sukladno Zakonu o turizmu turistička zajednica (lokalna i regionalna) izrađuje za područje jedne ili više lokalnih ili regionalnih turističkih zajednica. Planom se određuje smjer razvoja destinacije s ciljem poboljšanja iskustva posjetitelja, zaštite prirodnih i kulturnih dobara i dobrobiti lokalne zajednice. Kako bi se navedeno ostvarilo nužno je jačati kapacitete turističkih zajednica na području Zadarske županije.

Pri izradi i implementaciji plana upravljanja odredištem važno je uključiti lokalnu zajednicu koja je jedan od najznačajnijih dionika turističkog razvoja. Poticanje značajnije participacije lokalne zajednice u procese donošenja odluka o razvoju održivog turizma ključno je za povećanje njihova zadovoljstva turizmom i kvalitetom života, a time će se osigurati daljnja potpora razvoju turizma.

Upravljanje razvojem destinacija i turizma općenito potrebno je raspolagati treba biti temeljeno na jasno definiranim setovima podataka iz kojih će se moći izraditi pokazatelji održivog turizma, koji su zasad samo parcijalno dostupni. Taj proces je u tijeku na EU i međunarodnoj razini i važno ga je kontinuirano pratiti te implementirati njegove ishode. Tako će se uspostaviti sustav prikupljanja i praćenja podataka nužnih za sagledavanje učinkovitosti mjera održivog razvoja turizma. U tu je svrhu potrebno stvaranje baze podataka temeljene na jedinstvenoj metodologiji i propisanim procedurama. Osobito je važno upravljanje kriznim situacijama koje bi mogle utjecati na turizam, pri čemu je nužno uspostaviti sustav ranog upozoravanja i odgovora, utemeljenih na relevantnim, provjerenim i pravovremenim podacima.

Razni vanjski šokovi u posljednja dva desetljeća utjecali su na percepciju turizma kao gospodarske grane i rizika ulaganja koji su s tim povezani. Detaljna analiza stanja pokazala je kako upravo u području sigurnosti te zdravlja i higijene Hrvatska bilježi nadprosječan rezultat u odnosu na konkurentske mediteranske zemlje. Imajući u vidu volatilnost turizma koja je usko vezana za vanjskim šokovima na tržištu, nužno je nastaviti s aktivnostima koje unapređuju sustav sigurnosti u Zadarskoj županiji i njenu promociju kao sigurnog odredišta.

Mjere za otpornost turizma Zadarske županije

4.1.	<i>Jačanje kapaciteta za upravljanje razvojem turističke destinacije na razini županije</i>
4.2.	<i>Umrežavanje dionika turističkog sustava</i>
4.3.	<i>Stvaranje baze podataka temeljene na jedinstvenoj metodologiji i propisanim procedurama</i>
4.4.	<i>Unaprjeđenje svijesti dionika turističke ponude i lokalnog stanovništva o važnosti održivog turizma</i>
4.5.	<i>Jačanje suradnje s organizacijama civilnog društva i lokalnom zajednicom kako bi se odgovorilo na izazove održivosti</i>
4.6.	<i>Unaprjeđenje sustava sigurnosti u Županiji</i>

Pokazatelj	Jedinica mjere	Izvor podataka za praćenje	Godina početne vrijednosti	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost 2030.
II.02.8.22 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Prioritizacija putovanja i turizma	Mjesto na ljestvici	WEF – Travel & Tourism Development indeks – Prioritization of Travel and Tourism	2019.	43	≤ 35. mjesta
II.02.8.23 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Pokretači potražnje	Mjesto na ljestvici	WEF Travel & Tourism Development indeks – Travel & Tourism Demand Drivers	2019.	46	≤ 35. mjesta
II.02.8.24 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Zaštita i sigurnost	Mjesto na ljestvici	WEF Travel & Tourism Development indeks – Travel & Tourism Demand Drivers	2019.	23	≤ 15. mjesta

5. Terminski plan provedbe projekata od strateškog značaja

PROJEKT OD STRATEŠKOG ZNAČAJA 1:
AdriACTIVE - Adriatic Alliance for Cross-border Touristic Innovative Experiences
Kratki opis projekta: Glavni cilj projekta je uspostaviti prekogranični strateški turistički proizvod kao alat za jačanje suradnje između Italije i Hrvatske u području održivog turizma, promicanjem i valorizacijom kulturne i prirodne baštine čime se doprinosi ostvarenju Strateškog cilja 1.
Trajanje projekta: 42 mjeseca
Ukupna procijenjena vrijednost: 6.842.433,73 EUR
Nositelji: Vodeći partner: Regione Puglia - Department of Tourism, Economy of Culture and Valorization of Territory Partner s područja Zadarske županije: Agencija za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVA
Planirani izvori: Projekt je prijavljen na Program: Interreg Italija – Hrvatska, 2. Poziv za Operacije od strateške važnosti.

PROJEKT OD STRATEŠKOG ZNAČAJA 2:

ARHIPELAG KULTURE: Očuvanje i valorizacija kulturne baštine i otočnog identiteta Zadarske županije

Kratki opis projekta: Opći cilj projekta je poticanje društvenog i gospodarskog razvoja otoka Zadarske županije ulaganjem u očuvanje i turističku valorizaciju društvene, kulturne i povijesne baštine i identiteta otočnih zajednica Zadarske županije čime se doprinosi ostvarenju Strateškog cilja 1.

Trajanje projekta: 36 mjeseca

Ukupna procijenjena vrijednost: 5.704.117,65 EUR

Nositelji:

Prijavitelj: Grad Pag

Partneri: Općina Tkon, Općina Sveti Filip i Jakov, Agencija za razvoj Zadarske županije ZADRA NOVA

Planirani izvori: Projekt će se prijaviti na Poziv u okviru Integriranog teritorijalnog programa 2021.- 2027.

PROJEKT OD STRATEŠKOG ZNAČAJA 3:

CULTURE UPLIFT!: Revitalizacija kulturne baštine urbanog područja Zadar

Kratki opis projekta: Projekt obuhvaća valorizaciju i obnovu kulturne baštine, općenito kulturne i popratne infrastrukture te razvoj novih kulturno-turističkih proizvoda. Ove točkaste intervencije na unaprjeđenju i revitalizaciji kulturne baštine u UP-u Zadar doprinose njezinom očuvanju, modernizaciji te razvoju kulturnih i kreativnih industrija kako bi se taj segment osnažio i učinio otpornim na krize. Kulturna baština, kao što su povijesne građevine, spomenici i lokaliteti, vrijedni su resursi koji pridonose razvoju održivog turizma i lokalnom gospodarskom razvoju, istovremeno čuvajući prirodni okoliš i štiteći ga za buduće generacije čime se doprinosi ostvarenju Strateškog cilja 1.

Obuhvat:

- Obnova tvrđave Fortica s popločenjem povijesne jezgre Novigrada, Općina Novigrad
- Revitalizacija tvrđave sv. Mihovil, Općina Preko
- Ribarska baština mjesta Kali, Općina Kali
- Trg Sv. Frane, Grad Zadar

Kroz proces revitalizacije doprinosi se očuvanju i promicanju kulturne baštine, njegujući osjećaj ponosa i identiteta lokalne zajednice. Ista ima ulogu katalizatora za uključivanje zajednice, jačanje društvenih veza i društvenu koheziju te doprinosi održivijoj i otpornijoj zajednici.

Trajanje projekta: 24 – 48 mjeseca

Indikativni početak provedbe projekta: Q4/2024

Indikativni završetak provedbe projekta: Q4/2028

Ukupna procijenjena vrijednost: 6.380.400,16 EUR

Nositelji:

Korisnik: Općina Preko

Partneri: Grad Zadar, Općina Novigrad, Općina Kali

Planirani izvori: Projekt će se prijaviti na Poziv u okviru Integriranog teritorijalnog programa 2021.- 2027. i proračun JLS-ova

PROJEKT OD STRATEŠKOG ZNAČAJA 4:

TOURISM UPWARDS!: Razvoj posjetiteljske i turističke infrastrukture UP Zadar

Kratki opis projekta: Cilj projekta je razvoj turističke i posjetiteljske infrastrukture te stvaranje preduvjeta za održivu turističku valorizaciju i podizanje javne svijesti o važnosti očuvanja zaštićenih dijelova prirode i ekološke mreže Natura 2000 na UP-u. Projektom se rješavaju dugoročne potrebe za zaštitom i prezentacijom prirodne baštine na atraktivan i održiv način te daje podrška održivom upravljanju destinacijom, čime se podiže konkurentnost odredišta prirodne baštine. Integrirani strateški projekt sadržajno obuhvaća više komponenti (manjih projekata), ali u svojoj cjelini i sinergijskom djelovanju rezultata implementiranih projekata ima strateški učinak za cjelokupno UP. 133 Obuhvat: • Centar za posjetitelje – Wings for Natura, Grad Nin • Izgradnja mosta na rijeci Baštici i ornitološke šetnice sv. Duh, Općina Posedarje • Turistički informativni Centar, Općina Ražanac Poboljšanje turističke infrastrukture za posjetitelje i prirodne baštine doprinosi integriranom i uključivom društvenom i gospodarskom razvoju, kao i drugim aspektima održivog turizma, uključujući okoliš, kulturu, prirodnu baštinu i sigurnost. Valorizacija ovih razvojnih potencijala stvara prilike za zapošljavanje i potiče lokalno gospodarstvo, promiče održive turističke prakse i jedinstvene značajke i atrakcije područja te doprinosi zaštiti okoliša osiguravanjem sigurnih i pristupačnih staza i objekata za aktivnosti na otvorenom čime se doprinosi ostvarenju Strateškog cilja 1.

Trajanje projekta: 24 – 36 mjeseca

Indikativni početak provedbe projekta: Q4/2024

Indikativni završetak provedbe projekta: Q4/2027

Ukupna procijenjena vrijednost: 3.813.614,04 EUR

Nositelji:

Korisnik: Grad Nin

Partneri: Općina Posedarje, Općina Ražanac

Planirani izvori: Projekt će se prijaviti na Poziv u okviru Integriranog teritorijalnog programa 2021.- 2027. i proračun JLS-ova

6. Indikativni financijski plan

Planirani izvori financijskih sredstava Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine odnose se na državni proračun, proračun Zadarske županije te proračune jedinica lokalne samouprave. Uz njih, planirani izvor su i Europski strukturni i investicijski (ESI) fondovi, Mehanizam za oporavak i otpornost te programi teritorijalne suradnje i Programi Unije.

Mjere utvrđene Strategijom razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine detaljnije će se razraditi kroz provedbeni program Zadarske županije te programe jedinica lokalne samouprave, a obuhvatit će informacije o alokaciji, izvorima financiranja, nositeljima projekata te planiranim sredstvima s poveznicom na program u proračunu po godinama za provedbu pojedinih mjera.

Tablica 3 Indikativni financijski okvir Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine, u EUR

Naziv strateškog cilja	Proračun Zadarske Županije i jedinica lokalne samouprave	EU fondovi	Ukupna alokacija
1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	26.250.000	148.750.000	175.000.000
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	3.750.000	21.250.000	25.000.000
3. Konkurentan i inovativan turizam	3.750.000	21.250.000	25.000.000
4. Otporan turizam	3.750.000	21.250.000	25.000.000
Ukupno	37.500.000	212.500.000	250.000.000

7. Usklađenost sa Strategijom razvoja održivog turizma do 2030. te Planom razvoja Zadarske županije 2021.-2027.

Prema članku 4. Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske akti strateškog planiranja moraju biti usklađeni s aktima strateškog planiranja više ili jednake hijerarhijske razine.

Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave definira također kako srednjoročni planovi razvoja moraju biti usklađeni s višim hijerarhijskim aktima odnosno s Nacionalnom razvojnom strategijom, sektorskim i višesektorskim strategijama.

Budući da su otoci Republike Hrvatske područja s otočnim posebnostima u interesu Republike Hrvatske, ali i Zadarske županije, posebno je važan planski pristup otočnom razvoju. Sukladno navedenom ova Strategija usklađena je s Nacionalnim planom razvoja otoka 2021. – 2027., Planom razvoja otoka Zadarske županije 2021. - 2027., kao i s Deklaracijom o pametnim otocima koja sadrži smjernice za razvoj pametnih, uključivih i uspješnih otočnih zajednica za inovativnu i održivu Europu na temelju inicijativa otočnih jedinica lokalne samouprave i drugih dionika na otocima.

Na nacionalnoj razini ova Strategija usklađena je s hijerarhijski najvišim strateškim aktom planiranja turizma Republike Hrvatske Strategija razvoja održivog turizma do 2030. godine. Razvoj održivog turizma u Republici Hrvatskoj ima cilj podići kvalitetu života i rada lokalnog stanovništva i gospodarski i društveni napredak hrvatskog društva u cjelini. Ključno obilježje Hrvatske kao turističke destinacije njezina je autentičnost koju odražavaju gostoljubivi, otvoreni i srdačni ljudi, raznolikost njenih regija te bogata prirodna i kulturna baština. Turizam u Hrvatskoj je više od poduzetništva. To je način života. S ciljem zaštite i još bolje prezentacije resursa, kao i očuvanja duha dobrodošlice po kojem je prepoznatljiv hrvatski turizam, nužno je zaustaviti negativne trendove poput prekomjernog opterećenja prostora i sezonalnosti te pokrenuti održivu razvojnu paradigmu u skladu s najboljim praksama na globalnoj razini. I zato, kako bismo ostvarili viziju, želimo, poštujući nasljeđe, valorizirati kulturnu baštinu, ali i način života, autohtonu hranu i ostale brojne prednosti temeljene na identitetu svih regija. Strateški ciljevi Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine u potpunosti su preuzeti iz Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine Republike Hrvatske. Na taj način je postignuta i usklađenost s Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: NRS 2030) i Nacionalnim planom oporavka i otpornosti.

Strategija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine usklađena je Planom razvoja Zadarske županije 2021.-2027. kroz komplementarne ciljeve razvoja održivog, pametnog i cjelogodišnjeg turizma.

Strategija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine usklađena je s međunarodnim i nacionalnim aktima strateškog planiranja te doprinosi ostvarenju njihovih ciljeva. Na međunarodnoj razini Strategija je usklađena i doprinosi ciljevima iz Programa Ujedinjenih naroda

o održivom razvoju do 2030. godine (tzv. Agenda 2030.) odnosno dokumenta Promijenimo ovaj svijet: Agenda 2030 za održivi razvoj na način prikazan u Tablici 4. Budući da pri usvajanju Agende Europska unija ima vodeću ulogu, Europska komisija je nastavno na nju izradila Komunikaciju *Budući koraci za održivu europsku budućnost – europsko djelovanje za održivost* kojom je postavljen okvir Europske unije za postizanje ciljeva održivog razvoja te provedbu Agende 2030. Samim time, ova Strategija usklađena je i s navedenim aktom. Ciljevi Agende 2030. te Komunikacije *Budući koraci za održivu europsku budućnost – europsko djelovanje za održivost* baziraju se na održivosti koja je jedna od temeljnih smjernica daljnjih razvojnih smjerova na međunarodnoj, nacionalnoj, ali i regionalnoj te lokalnoj razini. Gospodarska, socijalna i društvena održivost sukladno navedenim aktima, proteže se i kroz cijelu Strategiju razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine. Strategija doprinosi i ostvarenju *Europskog zelenog plana do 2050.* (strategije koja je usvojena 2019. godine, a doprinosi postizanju gospodarske održivosti Europske unije na način da klimatske i ekološke izazove koji se nameću u ovo suvremeno vrijeme pretvara u prilike).

Tablica 4 Doprinos strateških ciljeva održivog turizma Hrvatske ciljevima programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030.

1. Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	CILJ 1 Svijet bez siromaštva CILJ 2 Svijet bez gladi CILJ 3 Zdravlje i blagostanje CILJ 8 Dostojanstven rad i gospodarski rast CILJ 9 Industrija, inovacije i infrastruktura CILJ 10 Smanjenje nejednakosti CILJ 11 Održivi gradovi i zajednice CILJ 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja CILJ 16 Mir, pravda i snažne institucije CILJ 17 Partnerstvom do ciljeva
2. Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	CILJ 6 Čista voda i sanitarni uvjeti CILJ 7 Pristupačna i čista energija CILJ 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja CILJ 13 Odgovor na klimatske promjene CILJ 14 Očuvanje vodenog svijeta CILJ 15 Očuvanje života na kopnu CILJ 17 Partnerstvom do ciljeva
3. Konkurentan i inovativan turizam	CILJ 3 Zdravlje i blagostanje CILJ 4 Kvalitetno obrazovanje

	CILJ 8 Dostojanstven rad i gospodarski rast CILJ 9 Industrija, inovacije i infrastruktura CILJ 11 Održivi gradovi i zajednice CILJ 12 Odgovorna potrošnja i proizvodnja CILJ 16 Mir, pravda i snažne institucije CILJ 17 Partnerstvom do ciljeva
4. Otporan turizam	CILJ 3 Zdravlje i blagostanje CILJ 5 Rodna ravnopravnost CILJ 6 Čista voda i sanitarni uvjeti CILJ 8 Dostojanstven rad i gospodarski rast CILJ 10 Smanjenje nejednakosti CILJ 16 Mir, pravda i snažne institucije CILJ 17 Partnerstvom do ciljeva

8. Okvir za praćenje i vrednovanje

Okvir za praćenje i vrednovanje Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine postavljen je u skladu s odredbama Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem (NN 123/2017, NN 151/2022), Pravilnika o provedbi postupka vrednovanja (NN 44/2023) i Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 44/2023).

Postupak vrednovanja Strategije je neovisna usporedba i ocjena očekivanih i ostvarenih rezultata, ishoda i učinaka provedbe akata strateškog planiranja i provodi se u skladu s Planom vrednovanja Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine.

Tijekom procesa izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine proveden je postupak prethodnog vrednovanja. Prethodnim vrednovanjem (ex-ante) osigurano je neovisno stručno mišljenje o relevantnosti i koherentnosti Strategije. Predmet prethodnog vrednovanja obuhvatio je ocjenu izrađene analize srednjoročnih razvojnih potreba i potencijala, ocjenu definiranih ciljeva i prioriteta te pokazatelja, ocjenu provedbenih mehanizama Strategije te izrađenog financijskog okvira za provedbu identificiranih mjera. Provedenim prethodnim vrednovanjem postignuta je usklađenost, sinergija te se otvaraju mogućnosti da se svi raspoloživi resursi iskoriste na optimalan način za postizanje razvojnih ciljeva Zadarske županije. Vrednovanje tijekom izrade pružilo je potrebnu osnovu za praćenje i buduće vrednovanje, na način da je osiguralo oblikovanje jasnih i mjerljivih ciljeva te pokazatelja za praćenje ostvarenja ciljeva Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine

Sažetak provedbe prethodnog vrednovanja dodatak je Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine.

Planom vrednovanja Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine uz provedbu postupka prethodnog vrednovanja predviđa se provedba vrednovanja tijekom provedbe te vrednovanja nakon provedbe (naknadno vrednovanje) Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine

Vrednovanje tijekom provedbe (srednjoročno vrednovanje) pomaže donositeljima odluka da tijekom provedbe utvrde nedostatke u provedbi Strategije i slijedom toga poduzmu potrebne korake ukoliko su potrebne njegove izmjene. Tijekom provedbe Strategije po potrebi će se provesti i tematska vrednovanja čiji će se plan razraditi naknadno. Predviđeno je da Izvješće o provedbi Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine bude izrađeno u IV. kvartalu 2027. godine. Vrednovanje na taj način postaje upravljački alat kojim se pomaže učinkovitija provedba Strategije.

Sukladno članku 16. Pravilnika, vrednovanje nakon provedbe (naknadno vrednovanje) se provodi po završetku provedbe Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine. Vrednovanje nakon provedbe sažeto ponavlja i ocjenjuje cjelokupni utjecaj/učinak Strategije, odnosno njihovu djelotvornost i učinkovitost.

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem te podzakonskim propisima uvedene su izmjene u proces praćenja i izvještavanja akata strateškog planiranja kroz uvođenje sustavnog praćenja uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja u svrhu učinkovitog upravljanja i kontinuiranog unapređivanja javnih politika korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja. Institucionalni okvir izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine čine Županijska skupština Zadarske županije, Zadarska županija, Partnersko vijeće, Alcina d.o.o., Sveučilište u Zadru te brojni dionici javnog, privatnog i civilnog sektora uključeni kroz rad radne skupine i tima za vrednovanje. Zadarska županija, dana 19. veljače 2024. godine, objavila je javnu nabavu male vrijednosti s namjerom sklapanja ugovora o pružanju usluge izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine (evidencijski broj nabave: MN-11-24). Ugovorom o javnoj nabavi za izradu Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine (KLASA: 334-01/24-04/7, URBROJ: 2198-01/24-1) Alcina d.o.o. ovlaštena je za izradu Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine. U svrhu izrade akta ustrojena je Radna skupina za izradu Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine. U procesu izrade Strategije razvoja turizma Zadarske županije održane su dvije radne skupine, jedna 16. listopada 2024. godine, a druga 5. studenog 2024. godine. Uloga Radne skupine za izradu Strategije razvoja turizma pri obavljanju svojih dužnosti je pružanje stručnog mišljenja, predlaganja djelovanja te davanje smjernica pri izradi akta strateškog planiranja. Dana 17. listopada 2024. godine predstavljen je proces izrade Strategije razvoja turizma Partnerskom vijeću Zadarske županije. Ugovorom o pružanju usluge prethodnog vrednovanja Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine (KLASA: 334-01/24-01/13, URBROJ: 2198-01-24-1 od 1. listopada 2024. godine) Sveučilište u Zadru je imenovano timom za vrednovanje Strategije razvoja turizma. Sukladno Ugovoru, tim za vrednovanje Strategije razvoja turizma dostavio je dva fazna izvješća, prvo fazno izvješće 29. listopada 2024. godine te drugo fazno izvješće 2. prosinca 2024. godine. Povjerenstvo za prethodno vrednovanje Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine prihvatilo je oba fazna izvješća. Završno izvješće dostavljeno je _____ .

9. Prilozi

Prilog 1. Tablični prikaz strategije

Prilog 2. Analiza stanja i trendova sa SWOT analizom

Prilog 3. Izvješće o provedenom savjetovanju s javnošću

Prilog 4. Završno izvješće prethodnog vrednovanja

Popis grafikona

Grafikon 1 Udio noćenja po mjesecima u ukupnom broju noćenja (2023. i 2024.).....	7
Grafikon 2 Promjene broja noćenja u Zadarskoj županiji 2024./2023.	8
Grafikon 3 Popunjenost smještajnih kapaciteta prema vrstama i mjesecima u 2024.	9

Popis tablica

Tablica 1 Smještajni kapaciteti u Zadarskoj županiji u 2023. godini – stanje 05.06.2023.....	8
Tablica 2 Intervencijska logika	15
Tablica 3 Indikativni financijski okvir Strategije razvoja turizma Zadarske županije do 2030. Godine.....	29
Tablica 4 Doprinos strateških ciljeva održivog turizma Hrvatske ciljevima programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030.	31

Popis izvora

Cjelokupan popis korištenih izvora sadržan je u Dodatku 2. Analiza stanja i trendova sa SWOT analizom.

Prilog 1: Tablični prikaz strategije

NOSITELJ IZRADE AKTA:	Zadarska županija	NAZIV AKTA:	Strategija razvoja turizma Zadarske županije do 2030. godine				ROK VAŽENJA AKTA:	Do 2030. godine				
Razvojni smjer NRS-a 2030.	RS 1. Održivo gospodarstvo i društvo											
Popis strateških ciljeva												
Redni broj strateškog cilja	Naziv cilja sektorske/ višesektorske strategije	Pokazatelj učinka	Početa vrijednost pokazatelja učinka	Ciljna vrijednost pokazatelja učinka	Tijelo nadležno za provedbu strateškog cilja	Naziv strateškog projekta od nacionalnog značaja	Ukupna procijenjena vrijednost provedbe strateškog projekta od nacionalnog značaja	Nositelj provedbe strateškog projekta od nacionalnog značaja	Doprinos zelenoj tranziciji (DA/NE)	Doprinos digitalnoj transformaciji (DA/NE)	SDG	
1	Cjelogodišnji i regionalno uravnoteženiji turizam	II.02.8.25 Udio ostvarenog BDV-a djelatnosti I u Kontinentalnoj Hrvatskoj u ukupno ostvarenom BDV-u u Republici Hrvatskoj	28,3%	37,4%	Zadarska županija	n/p	n/p	n/p	ne	ne	1, 2, 3, 8, 9, 10, 11,12, 16, 17	
		II.02.8.26 Udio prihoda od turizma u 1.,2. i 4. kvartalu u ukupnim приходima od turizma	37,1%	44,2%								

2	Turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu	II.02.8.21 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Okolišna održivost	25	≤ 15. mjesta	Zadarska županija	n/p	n/p	n/p	da	da	6, 7, 12, 13, 14, 15, 17
		II.02.8.27 Emisije CO ₂ u zrak prema NACE (revizija II) aktivnostima u turizmu	46196 t	27717 t							
3	Konkurentan i inovativan turizam	II.02.8.01 Ukupni indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF)	42	≤ 35. mjesta	Zadarska županija	n/p	n/p	n/p	da	da	3, 4, 5, 9, 11, 12, 16, 17
		II.02.8.29 Prihod po stranom noćenju – u odnosu na prosjek EU	57,0%	67,0%							
		II.02.8.28 Bruto dodana vrijednost po zaposlenome u djelatnosti I – u odnosu na prosjek EU	81,8%	100,0%							

4	Otporan turizam	II.02.8.22 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Prioritizacija putovanja i turizma	43	≤ 35. mjesta	Zadarska županija	n/p	n/p	n/p	ne	ne	3, 5, 6, 8, 10, 16, 17
		II.02.8.23 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Pokretači potražnje	46	≤ 35. mjesta							
		II.02.8.24 Indeks razvoja putovanja i turizma (TTDI – WEF) – Zaštita i sigurnost	23	≤ 15. mjesta							